הערל פרק שמיני יבמות

רבי יהודה לטעמיה דאמר מין במינו **לא בטיל**. דוקא בדבר לא ומתערב אין ליה לר' יהודה דלא בטיל דומיא דדם הפר ודם השעיר דליף מינה ר' יהודה בהקומץ רבה (מנחות דף כב. ושם) אבל בדבר יבש לא דר' יהודה גופיה אית ליה כפ' טיטל (שבת דף קמא:) דמעלין את המדומע בק"ל ואפי' מין במינו כדמשמע גבי ליטרא קליעות ובגלה בהקומץ רבה (מנחות דף כב. ושם) דאיכא למאן (ג) דלא בטל היינו בנימוחה וסברא הוא דדבר המתערב מתפשט טעם האיסור בכל ההיתר ולא בטל אבל דבר יבש האיסור מונח במקומו אלא שאין מיכר היכן הוא והיינו דשיהי בילה (דף לח: ושם) דאמר דחיטין ושעורים בטלים לרבי יהודה ולא חטין בחטין בקמח אירי דאל"כ חטין בשעורין אמאי בטל והלא מיכרים הן ועוד גרסה דאפילו קמח כיון שאינו הוא ואין טעם מתפשט בטל דאי לאו הכי אפילו קמח חטין וקמח שעורים מין במינו הוא לרבא דאזיל בתר שמא בפרק בתרא דע"ז (דף סו. ושם) כמו חמירא דחיטי וחמירא דשעורי אלא התם גרוסתא אחירי ובהקומץ רבה (מנחות דף כב. ושם) דאמר דמנחות שנתערבו לא בטלי לרבי יהודה התם נמי מתוך שומנן מתרככין ונותנין טעם זה בזה ל"ל כשיאפה אותן יתנו טעם זה בזה ה): **טהורות** בטהורות עדיף ליה.

דאע"פ שאין איסורה אלא לזרים אפ"ה חמירא ולא בטלה וכ"ש טעמא דאיסורה אף לכהנים ובקונטרס פירש טעם אחר:

בטומאת משקין דרבנן. וקסבר רב שיפא בריה דרב אידי דרבנן לא פליגי אדרבי יהודה דאמר מין במינו לא בטל אלא בדרבנן אבל בדאורייתא מודו דלא בטלה אבל לא נימוחה כיון דכל שדרכו לימנות מקדש אף בטומאה דרבנן לא בטל כמו תרומה בזמן הזה אי הוא עיגול בעיגולים עולה אע"ג דתרומת פירות דרבנן:

רישא איסור לאו מיפא וכו'. אמאי דאוקמינן בשנימוחה קאי וכקונטרס פירש דאמאי לפרושי בשלא נימוחה ועיגול היינו טעמא דר"ל דמדאורייתא לא בטיל כיון דתרומה לזר במיתה ככרת דמיא וחבילי תלתן של כלאי הכרם אע"ג דאיסור לאו הוא מ"מ לא בטל משום דהוי את שדרכו ודוקא בכל שדרכו הוא דמפליג רבה בין איסור לאו לאיסור כרת ואע"ג דעלה קתני אע"ג דשדרכו לימנות מקדש יש לפרש כעין שפי' לעיל דה"ק רב"מ אומר כל שדרכו לימנות מקדש באיסור כרת או באיסור מיתה והואיל וכן דין הוא שיקדש את שדרכו אפילו באיסור לאו ומיהו לא יתכן כלל לפרש כן דהא תחיכה של חטאת טהורה בחולין עדיפא אפילו מאת שדרכו כדפרישית לעיל מטעם דרלוויה להתבטל ומשמע דוקא משום דהוי איסור כרת לא בטל אבל איסור לאו בטל:

משום דהוי ליה דבר שיש לו מתירין. למאי דקטעי רב אשי קשה עיגול בעיגולים אמאי עולה דאפילו בדרבנן שמעינן ליה לרב אשי (גיליה דף ד.) דדבר שיש לו מתירין לא בטל ויש להעמיד הכא דעיגולין בתרומה טמאה דאין לה מתירין ומיהו קשה למאי דס"ד השתא אמאי תרומה טהורה עולה בק"ל: **שתי** קופות אחת של חולין. הקשה הר"ר שמואל מאחזב אדמקשה מברייתא לעיל ממתני' דתרומות (ריש) פ"ז (מ"ה) דתנן ג' קופות אחת של חולין ואחת של תרומה שנפלה אחה של תרומה לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיזה מהן נפלה הריני אומר לתוך תרומה נפלה והוו להו לרבי יוחנן ור"ל לאיפלוגי עלה והשיב ר"י דמשום רגותא דר' יוחנן מייתי ברייתא דאפילו בג' קופות ושמי אחין דליכא למימר כולי האי אוקי חולין אחזקייהו דמה שנפל בקופה של חולין ספק הוא ואין לו חזקה היתר שרי כה רבי יוחנן בלא רבייה ואפשר דבשאה אחת אפילו ר"ל שרי בלא רבייה דמסתברא אחזקת חולין שבקופה ומוקי לה אחזקתייהו ולהכי לא פליגי אמתניתין דלא אבריתא: **אלא** לר' יוחנן מאי איבא למישר. פירוש כיון דתרומה בזמן הזה דאורייתא אפילו הוא מוקי לה רבי יוחנן כשרבו תקשי ליה היכי אמרינן אשאי אומר כיון דאית ליה לרבי יוחנן ברים אלו עוברין (פסחים דף מד. ושם) כזית בכדי אכילת פרס דאורייתא דהכי פריך לה התם ומתוך קושיא זו משני התם הכ"ע בתרומה בזמן הזה דרבנן ויש לומר דה"מ למימר וליטעמיך והתם נמי הוה מצי למימר וליטעמיך אפילו כזית בכדי אכילת פרס דרבנן תקשי אמאי אמרינן אשאי אומר כיון דרבי יוחנן מוקי לה הכא בלא רבייה וכן דרך הש"ס בכמה מקומות:

ירושה

ר' יהודה לטעמיה. בכיסוי הדם ובהקומץ: **אדסני אכל חפיכה כו'.** דמשמע טעמא משום דהפסד מועט הוא נפלוג בדידה ואע"ג דליכא מקנתא לא בטלה: **עטורה בטהורה עדיפא ליה.** לאשמועינן דאע"ג דשמיהן טהורות ושייך בהו ביטולא טפי דאשכחן במסכת תרומות (פ"ה מ"ג) דתרומה טהורה בחולין טהורין הכל מודין שעולין ובתרומה טמאה בטהורה חלוקים ב"ש וב"ה (שם מ"ד) ועוד דנימוחה ואפ"ה לא תעלה: **ולר"ל מאי שנא ריפא ומ"ש סיפא.** בשלמא לר' יוחנן דמוקי לה בשלימה סיפא כיון דהפסד מועט הוא לא מבטלינן תחיכה שלימה הואיל ודרכו לימנות ואף על גב דלר' יוחנן עיגול דתרומה בטל בחולין דקא מהדר לר"ל והלא אי שונה כו' מכלל דמודה בעיגול דבטיל משום הפסד מועט בתחיכה מודה דיהבינן כולהו לכהן הואיל והיא גופה דאורייתא לא חייש' להפסד מועט אלא לר"ל דאמר מידי דאורייתא לא בטיל והכא משום דימות לא חשיב תו איסור דילה ובטלה סיפא אמאי לא תעלה הא ליתא לאיסורא בעניה: **אמר רב שיפא בריה דרב אידי.** לעולם בנימוחה וריפא בטומאת משקין דרבנן כגון שנטמאה תחיכה על ידי משקין טמאין שנגעו בכלי דמדאורייתא אין משקה מטמא כלי ה) ואע"ג דאיכא למיגזר משום טומאה דאורייתא מודה ריש לקיש דבטיל הואיל ואין דרכו לימנות: **וסיפא.** קדשים לזר איסור דאורייתא הוא ומידי דאורייתא אין במינו להאי תנא סבירא ליה דלא בטיל ואפילו אתין דרכו לימנות: **ליפלוג וליתני בדידה.** בטומאה וטהרה דבנקט מילתיה ואמר מאי שנא דשנקיה תנא למילתיה למנקט חולין וקדשים: **עטורה בטהורה עדיפא ליה.** ונימא ליה לתנא למיתני טהורות בטהורות דשייך בהו ביטולא טפי כדפרישי' לעיל ואפ"ה אזלינן לחומרא הואיל ואיסור דאורייתא: **איסור לאו.** טומאת בשר קדשים לאוכלו בלאו והכשר אשר יגע בכל טמא (ויקרא ז): **סיפא.** קדשים בחולין אתי לידי כרת דאכיל להו בטומאת הגוף וטומאת הגוף בכרת דכתיב [שם] והנפש אשר תאכל בשר ולעולם בשנימוחה: ל"א **לעולם בשלא נימוחה.** ועיגול היינו טעמא דר"ל דבדאורייתא לא בטיל דכיון דתרומה לזר במיתה ככרת דמיא: **והא רבה הוא דאמר.** בפרק בתרא (דף קיט.): **כל דאורייתא (לא כעיל) ל"ש איסור לאו ל"ש איסור כרת.** אם תשו רבנן לכרת אחו נמי ללאו ועבוד תקנתא: **רב אשי אמר.** בנימוחה וסיפא הוי דבר שיש לו מתירין דמותרין לכהן: **כדוסא היא.** דהא דקי"ל (גיליה דף ג:) דבר שיש לו מתירין לא בטיל כגון דמשתריין למחר למאן דאסיר ליה השתא כגון ביצה שנולדה ביום טוב: **מיפרא שרי.** אפילו השתא: **הרי אלו.** החולין מותרין לזר: **והוא שרבו חולין.** שבקופת חולין: **על התרומה.** שבאותה תרומה הלכך תלינן בשאני אומר חולין לתוך חולין נפלו דאי נמי הוי איפכא ונפלה אותה תרומה בקופת חולין בטלה ברובא: **אף על פי שלא רבו.** דסמכינן אשאני אומר: **אלא לר' יוחנן קשיא.** דמי תלינן לקולא באיסור דאורייתא: ואנא

רבי יהודה לטעמיה דאמר מין במינו לא בטיל אבל לא נימוח מאי לא תעלה אדתני אבל חתיכה של חטאת שנתערבה במאה חתיכות של חולין טהורות לא תעלה ניפלוג וניתני בדידה בד"א בשנימוחה אבל לא נימוחה לא תעלה טהורות בטהורות עדיף ליה ולר"ל מאי שנא רישא ומ"ש סיפא א"ר שישא בריה דרב אידי רישא בטומאת משקין דרבנן סיפא דאורייתא אבל טומאת שרץ מאי לא תעלה אדתני סיפא אבל חתיכה של חטאת שנתערבה במאה חתיכות של חולין טהורות לא תעלה ניפלוג וליתני בדידה במה דברים אמורים בטומאת משקין אבל בטומאת שרץ לא טהורה בטהורות עדיף ליה רבה אמר רישא איסור לאו סיפא איסור כרת והא רבה הוא דאמר כל ו בדאורייתא לא שנא איסור לאו ולא שנא איסור כרת קשיא רב אשי אמר סיפא משום דהוי ליה ז דבר שיש לו מתירין אוכל דבר שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטיל והא דרב אשי ח בדותא היא למאן אי לכהן מישרא שרי אי לישראל לעולם אסור אלא הא דרב אשי בדותא היא וסבר ר' יוחנן תרומה בזמן הזה דאורייתא והתניא ט שתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהם שתי סאין אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו אלו בתוך אלו הרי אלו מותרים שאני אומר תרומה לתוך תרומה נפלה וחולין בתוך חולין נפלו ואמר ריש לקיש והוא שרבו חולין על התרומה ור' יוחנן אמר י אע"פ שלא רבו חולין על התרומה בשלמא לריש לקיש קסבר בדרבנן נמי רבויא הוא דבעינן אלא לרבי יוחנן קשיא הא מני רבנן היא

ואנא

מסורת הש"ס

ג) זבחים עט. מנחות כב: כג: חולין ק. קח., ב) רבקמן קיט. [ושם איתא רבא], ג) [ביצה ג: לט. כ"מ נב.], ד) [עמ"ש על הגליון כ"מ ט.], ה) פסחים כו: מד. טיר לו: [תוס' תרומות סוף פ"ו], ו) [פסחים יח.], ז) [וע"ע תריסין כזה כתוס' מנחות כב: ד"ה ולר"י סבר ותוס' זבחים עג. ד"ה רי"י לאומר],

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ר' יהודה וכו' דאיכא למאן דאמר דלא בטל:

מוסף רש"י

וכל דבר שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטיל. ואע"ג דמדאורייתא חד מתרי בטיל, דכתיב אחרי רבים להטות, אחמור דבנן הואיל יש לו מתירין לאחר זמן לא יפלגו באיסור של ידי ביטול (ביצה ג:). שתי קופות. גדולות וכתובן דבר הריש תרומה דאורייתא (פסחים חד:). ולפניהם שני סאין. של פירות (שם ט:). ונפלו אלו לתוך אלו. הסאין לתוך אלו הקופות, וידוע לנו שהאחד נפל כמו והאחד כמו, ואין ידוע אי זה כמו ואין זה כמו (שם). הרי אלו מותרים. פירות של קופות החולין מותרין לזר מתחילה, אפילו אין בקופה כדי לבטלות הסאה באחד ומאה, שאני אומרים חולין לתוך חולין נפלו, אלמא תלינן לקולא היתר בהיתר ואיסור באיסור ואע"ג דאיכא לאימר איפכא (שם).

עין משפט נר מצוה

קלא א מרי פ"ח מהל' יו"ט הלכה כ' סמג עשין עה טור ש"ע יו"ד סימן קנ סעיף ח:

קלב ב ג מרי פי"ג מהלכות תרומות הלכה יד טוש"ע יו"ד סימן קיח סעיף ח:

תוספות ישנים

רבא אמר ריפא איסור לאו פי' תוס"ר אמרינן ברישא תעלה דהא נמי כי תעלה לא תאכל רק לכהנים ה) ולרים אלא דאו דטומאה אכל בסיפא לי אמרינן דתעלה בחולין תאכל לישראל ואוכל אותם בטומאתם הנוף כי איט מזהר לאכול חולין בטומאת הגוף ואיכא כרת באכילת קדשים בטומאת הגוף:

ה) ל"ל ואיכא כאן אלא לאו דטומאת בשר.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com